

L I E T U V I S

Redakcijos ir Administracijos
adresas:
LIETUVIS
Rua Bandeirantes, 92,
Caixa Postal 1764,
São Paulo.

JORNAL LITHUANO
Lietuvių Š-gos Brazilijoj Organas. Leidžia Spaudos D-ja „šviesa“
Prenumeratos kaina: Brazilijoj metams — 10\$000 pusei — 6\$000 atskiriems mėnesiams po 1\$000.
Užsieni: metams — 15\$000 pusei metu 8\$000. Atsk. numeris 300 reis.
Redakcija atidaryta kasdien nuo 10 iki 3 val. p. p. Sakmadeniais nuo 2 iki 4 val. p. p.

Redaguoja
St. Vancevicius

S-ti METAI.

SÃO PAULO, 1936 m. Kovo -- Marčo mėn. 28 d.

NR. 13 (377)

Daugiau pasitikėjimo sa- vimi

MAŽA PAJĖGA, BŪT VIENTINGA. Į GALI APSAUGOTI SAVO KRAŠTĄ, JEI
TIK NETRŪKSTA TVIRTO PASIRYZIMO — SAKO PREZIDENTAS, P. AN-
TANAS SMETONA.

„Neįsimintinai daro tie, kurie ka-
ba, kad mažam kraštui ar mažai tau-
tai nėra verta daug rūpintis ginklo pa-
jėga. Kadangi sunku, beveik negalima
esą atsispirti didesnių ir stipresnių už
mus tautų galybė. Tokia nuo mūsų
neteisinga... Maža pajėga, bet vieninga,
gali apsaugoti savo kraštą, jei tik ne-
trūksta tvirto pasiryzimo. Ir vis dėl-
to nestinga mūsiškių tarpo nusiminu-
sčių, vedančių nusiminan ir kitus.
Dabar, girdi, Lietuva palikusi viena,
be draugų ir prietelių. Baisu, kad ne-
pražūt! O kada gi ji buvo ne viena?
Kas buvo kada jos draugai ir prie-
taliai? Kariai savanoriai gerai atsimena,
kad nei kaimynai, nei kitas kas jiems
nėjo talkon ginti mūsų tėvynės. Pa-
tys gynėmės, patys vertėmės ir savo
laisvę saugojome...“ — taip yra pas-
kęs apie mūsų krašto saugumą Tautos
Vadas, Valstybės Prezidentas Antanas
Smetona.

Is tiesų atėjo tautos krizė. „Ne
pasitikėjimas tarp atskirų tautų ir va-
stybių vis labiau auga: visos tautos, net
buve nusiginklavimo idėjos autorai,
rangytinai pradeda ginkluotis; pa-
saulis nerimauja; vieni kitiems prade-
da net smurtu grasinti; kalbama ir ra-
šoma apie naująjį karą“; — apibūdina
pasaulinę padėtį mūsų Kariuomenės
Vadas, gen. što. polk. lt. Raštikis.

Todėl visiškai suprantama yra
mūsų Vyriausybės ir kariuomenės va-
dovybės susirūpinimas krašto saugumu
ir raginimas tuo reikalo susidomėti vi-
sni tautai. Lyg karo metu, yra pas-
kirtas kariuomenės vadas, daug lėgų
skiriama kariuomenės ginklavimui, vi-
suomenė ragina aukoti Ginklą Fondui,
pervarkyta ir sustiprinta Lietuvos Šau-
lių Sąjunga, išleista daug įstatymų
krašto saugumui sustiprinti. Bet tuo
pačiu metu atsiranda tiems darbinams
prieštaraujanti balsu. — Vieni iš jų
sako, kad Vyriausybė, šaukdama tautą
ginkluotis, nori įvesti savotišką „ginklų
kultą“. Kiti sako, kad karo pavojus
perdaug išpučiamas, todėl, esą, šiais
ekonomiškai sunkiais laikais neverta
prie jo rengtis. Reikią palaukti gerie-
nių metų. O tretieji rimuoja, kad
mes per silpnai atsispirti galingsiems
ir gausingiesiems priešams. Tai vis
arba blogos valios arba ir nepasitikėji-
mo savim kilę balsai.

„Is praeities tavo sūnūs te stipry-
bę semia!“ — skarbama mūsų tautos
himno žodžiai. Tad žvilkerkime į
preitį. Istoriijoje yra daug pavyzdžių,
kurie patvirtina mūsų dainiaus žodžius
„Tvirtas griūva, slipnas kelias“. Ne-

gausingas, bet dvasia galingas narsuo-
ių buys nugali ir skaldėm ir apsigin-
kiavimui daug galingesnes priešų gau-
jas. Prisiminkime senosios Spartos
d dvyrį Leonidą, atremusį milžiniškos
p rų kariuomenės puolimą. Prisimin-
kime senovės lietuvių atkaklias kovas
su kryžiuočiais, kada visos Europos ri-
teriai, Popiežius laiminan, ėo lietu-
vių pagonų žudyti. Lietuvai jų nepa-
būgo, bet kovėsi, kol rite Žalgirio juo-
visiška sutriuškino. Prisiminkime tur-
kų nelaisvėje amžiais vergavusias Bal-
kanų tautas: serbus, bulgarus, rumu-
nus. Per aukas ir pasiryzimą, per
žiauriausią turkų malūntus sukilimus,
jos visos atgavo laisvę ir nepriklauso-
m.bę. Mūsų, latvių ir estų neprikau-
somybės kovos yra visų artimiausios,
daugeliui dar gerai atmintinas įrody-
mas, kad dažnai nugali ne jėga, bet
dvasia.

Napoleonas sakėdavo, kad 2/3 ka-
ro laimėjimo priklauso nuo moralinio,
o tik 1/3 nuo fizinio jėgų. O Japonų
karo statuose stačia tvirtinama, kad
„laimėjimas ir pralaimėjimas nepkla-
uso nuo kariuomenės skaičiaus; gerai
išmokyta, stiprios dvasios mažutė ka-
riuomenė gali sutriuškinti stipriausią
priešininką“ Už tai kalba ir tas fak-
tas, kad ereta didelių valstybių yra ir
mažu valstybių. Atliku, kad jos yra
išsilaukusios tik savo tautų pasiryzimo
dėka.

„Mrs. Lietuva, esame kryžkeižė;
kaip tie žiniai prie kelio; kurių, kaip
sako mūsų ūkininkai, tūlas, kurs pro
ji eina, ar kuris kaimynas, noretų pa-
sirašyti. Toks mūsų krašto padėjimas
gal ir duotė proos vienam kitam mū-
siškiu paabėori ir nosiminti. Tačiau
nepamirškime, kad, vienam jų paver-
žus mūsų žemę, nebūtų žalos kitam.
Mes laikomės s.vo pajėga ir kitų prie-
šingais reikalais. Tai gi neturi būti
vietos šiokiems ar tokiems
abejotimams dėl savo krašto kerosios
ateities“, — sako Tautos Vadas.

Šie giliaus mūsų praeities supratimo
žodžiai lai būna mums senkesnėje
valandoje padrasinimui.

V. I. S.

TIK LIETUVJ, SKAITYDAMAS
VISKĄ ŽINOSI.

Brazilijoj paskelbtas karo stovis.

Šiomis dienomis visoje Brazilijoje
paskelbtas karo stovis (estado de guerra)
vietou apgulos stovis. Karo stovis
paskelbtas 90 dienų sąryš su ekstre-
mistų ir komunistų procesu. Karo sto-
vj paskelbus Rio de Janeiro mieste su-
liuti keli parlamento atstovai kaip

tose naujai suimta keliolika kariškių ir
civilijų kurie kaltinami už komunistinį
ir priešvalybinį veikimą.
Vietos spauda pažymi, kad Brazili-
lijoj karo stovio dar nėra buvę nuo
Nepriklausomybės paskelbimo. Vyriau-
liuti keli parlamento atstovai kaip
valstybės priešais ir ekstremistais.

Potviniai Kaune padarė 4 milijonus litu nuostoliu.

Is Kauno pranešama, kad pasku-
tinieji potviniai Kaune padarė apie 4
milijonus litų nuostoliu. Nenuoio ir
Neries vando pakilo iki 2-ju metru, už-
liedams visą senamiestį ir kitus prie-

mesnius. Apie 10.000 Kauno gyvento-
jų liko be pastogės. Pasakojama,
kad tokių didelių potvynių Kaune nie-
kad nėra buvę.

Matas Šalčius Argentinoje.

Argentinos Lietuvių laikraščiai
praneša, kad rašytojas ir keliautojas
Matas Šalčius preitą savaitę atvyko į
Buenos Aires. Buenos Aires ir kitose
lietuvių kolonijose M. Šalčius suruoš

ėitę paskaitų apie Lietuvą ir savo ke-
liones po įvairias pasaulio šalis.
Vėliau rašytojas M. Šalčius atvyks
Brazilijon.

Italijoj bus panaikintas parlamentas.

Kovo 23 dieną Mussolini pasakė
reikšmingą politinę kalba Kapitoliuje,
kurioje pažymėjo, kad Italijos parla-
mentas busias panaikintas. Parlama-
ntas vietou būlanti sudaryta nauja

taryba ir fašistų organizacijų.
Savo kaiboje Mussolini tarp kitko
smarkiai atakavo Europos katkurias
valstybes, kurios remia abisiniečius.

Milžiniški potviniai Amerikoje.

Is Jungtinių Amerikos Valstybių
pranešama, kad potviniai Amerikoje
padarė apie 270 milijonų dolerių nuos-
tolių. Apie 200.000 gyventojų liko be
pastogės. Amerikos vyriausybė pas-
kirė 25 milijonus dolerių nukentėju-
siems nuo tos skaudžios gamtos nelai-
mės. Kelios didžiosios upės užliejo pla-

čiausius apylinkes, miestus ir mieste-
lius. Vanduo sugadino geležinkelius,
kelius, sugriovė tūkstančius namų. Ne-
kurios vietos atrodė lyg po didelio ka-
ro.
Potvyniai pūlė ir naikinus Ka-
nados teritorijos vietas.

Reino klausimas -- Europos politikos objektas.

Europos ir viso pasaulio akys da-
bar nukreiptos į Vokietiją ir signita-
rines valstybes — Prancūziją, Angliją
Belgiją ir Italiją. Tautų Sąjungos po-
sėdžius Londone nutarta griežtai už-
protestuoti prieš vokiečių žygį į Reino
sritį. Prancūzija ir kitos signitarinės
valstybės reikalauja, kad Vokietija sa-
vo kariuomenė iš Reino srities atsauk-
tų. Į šią sritį norima paskirti inter-
nacionalinę kariuomenę, bet prieš šį
signitarinių valstybių projektą griežtai

protestuuoja Vokietija. Padėtis Europo-
je ir toliau lieka įtempta. Hitleris sa-
vo politinėse kalbose visą laiką tvirti-
na, kad Vokietija nenorianti karo, kad
ji norinti taikos, bet siekianti tik sau
lygybės su kitomis valstybėmis. Ne-
žiūrint į visus diplomatų pastangas,
Reino klausimas dar iki šiol lieka
neišspręstas.

LIETUVOJE

Vilnius — karališkoji sostinė.

Berlynas Elta. Spaudos pranešimu, Vilniaus miesto valdyba nutarė kražinti miestui seną pavadinimą «Karališkoji sostinė Vilnius». Miesto ženklas, anspaudas ir reikalingi oficialiems raštams formuliarai jau užsakyti atitinkamosse dirbtuvėse.

Raiytojai skaitė savo kūrinius darbininkams.

Marijampolėje «Sudavijos» salėje Lietuvos raiytojų sąjunga, susitariusi su Lietuvos darbo jaunimo sąjunga, buvo suruošiusi darbininkams literatūros vakarą. Tame vakare raiytojus K. Binkis papasakojo apie literatūros reikmę ir kryptis, o raiytojai-poetai Gražina Tulauskaitė, T. Tilytis, J. Kossu-Aleksandravičius, P. Rimydis ir Ant. Miškinis skaitė savo kūrinius. Literatūros vakare dalyvavo didelės skaičius jaunųjų darbininkų ir būrelis miesto inteligentijos. Vakaras praėjo su didžiuoju pasisekimu.

Privalomi kursai suaugusiems.

Pagal privalomo pradžios mokslo įstatymą, kuris esmėje liečia inokylinio amžiaus vaikų apmokymą, nori a visikiai pašalinti piliiečių neraštingumą užsilikusi dar iš senesnių laikų.

Tam reikalui manoma laisvesniais metų laikotarpiais organizuoti privalomus vakarinius kursus prie pradžios mokyklų. Tuos suaugusių kursus turės lankyti visi neraštingi piliiečiai iki 40 metų amžiaus.

Stropiai seks pinigų viliotojus.

Kauno ir provincijos turgavietėse labai yra išplatinę visokie lošimai, kuriais viliojami iš įvairių žmonių pi-

nigai. Dažnai pasitaiko, kad darbininkai gavę uždarbį jį visą pralošia turgavietėse, ir dėlto jie patys ir jų šeimoms kenčia skurdą. Apgavikus yra sunkiai sudrausti dar dėl to, kad Lietuvoj paprastai už tokius apgaudinėjimus yra skiriamos mažos baudmos. Kad visam šitam apgaudinėjimui užkurtus kelią, Lietuvos saugumo organai nutarė turgaviečių pinigų viliotojus griežčiau prižiūrėti ir prašyti atitinkamų įstatymdavystės organų, kad už tokius apgaudinėjimus būtų skiriamos didesnės susmės.

Suimtas keliautoj s aplink pasaulį

Šiomis dienomis policija suėmė tūlą Vladą Dabkevičių, 26 m. amžiaus, kuris vaikščiodamas po įstaigas girdavo esant «keliautojas aplink pasaulį», rinko pinigų savo kelionei, o surinkęs pragerdavo. Jis, kaip paprastai keliautojai, iš įžymenybių rinko parašus savo «keliaunikiškon» knygon.

Už patikimą dykaduoniantį Vladą Dabkevičių perduotas teismui nubauti.

Vaistluinkai įsteigs savo muziejų.

Lietuvos vaistininų sąjunga yra pasirūšusi Kaune įsteigti vaistinių muziejų, kuriame būtų atvaizduota gydymo, vaistų ir vaistinių istorija. To mu ziejiaus steigimo reikalui išrinkta komisija.

Jau pradeda ruoštis žemės ūkio parodai.

Šiemet, Kaune, žemės ūkio rūmai vėl rengia žemės ūkio parodą, kuri prasidės š. m. birželio mėn. 27 dieną. Parodai žemės ūkio rūmai jau pradeda ruošti. Pati paroda šiemet busaanti daug didesnė. Parodos metu Kaune

rengiamos didelės raitųjų lenktynės. Šiuometinė paroda nuo pernykėtės skirsis tuo, tuo, kad joje bus, ypač platus gyvulinkystės skyriai. Į parodą kelionė iš visur ir visomis susisiekimo priemonėmis bus pagiginta.

Geležinkelio nelaimė.

Tarp Skapiškio — Kupiškio ant geležinkelio bėgių rastas mirtinai traunkinio suvažinėtus geležinkelio darbininkas, kuopos seniūnas Jonas Steponavičius. Kaip jis po traunkiniu pateko ligi šiol nenustatyta. Policija įvykį aiškina

Įspėjo Klaipėdos įstaigas.

Klaipėdos kino savininkai iki šiam laikui demonstruodavo filmas tik su vokiškais parašais.

Atitinkamos įstaigos įspėjo atsakingus Klaipėdos krašto įstaigas, kad Klaipėdos krašto kino vavintinkai turi laikytis bendrų privalomų taisyklių ir kad ateityje visos kino filmos Klaipėdos krašte būtų demonstruojamos su dviem parašais: lietuvišku ir vokišku.

Padidėjo sviesto suvartojimas.

Šiuo laiku «Pienocentro» žinioms, Kaune labai padidėjo sviesto suvartojimas. Pereitą savaitę «Pienocentras» pardavė Kaune apie 30.000 kg. sviesto. Prieš kiek laiko Kaune sviesto suvarto davo apie pusę tiek. Sviesto suvartojimo mu padidėjimas aiškinamas tuo, kad dabar pabrangę taukai.

Savivaldybės turės išlaikyti apilinkės gydytojus.

Vidaus reikalų ministerijoje iškeltas sumanymas aprūpinti medicinos pagelba visas provincijos vietas, kur ta medicinos pagelba yra reikalinga. Tuo reikalu buvo išsiuntinėtas atitinkamas apilinkraštis apskričių savivaldybėms.

Iš atsakymu paniškėjo, kad daugely vietų gydytoje įsikūrimas be pašalinės paramos yra negalimas, ir todėl numatoma, kad vietas savivaldybės

turės prisidėti prie medicinos gydytojų įkurdinimo ir paremti juos finansiniai, jti kuriam nors rajone gydytojas negali išlaikyti iš privačios praktikos.

Specialistai bus rengiami užsienio pavyzdžiu.

Darbo Rūmai, besirūpindami parengti vietas specialistų kadra, kreipėsi į mūsų pasiuntinybę Čekoslovakijoje, no rėdami sužinoti apie užsienio specialistų mokyklų bei kursų programas, pagal kurias mokomi mokiniai darbininkai specialistų vietoms užimti.

Gavus atitinkamas programas, mo kinių parengimą specialistais bus norima sutvarkyti užsienio pavyzdžiu.

Nelaimės miškuose.

Žemės ūkio ministerijos žinioms, iš viso šiais metais miškuose keturi dar bininkai buvo užmušti ir keletas nuo kraujo užteršino mirė. Šie pastarieji gal būt turėjo numirti tik dėl to, kad prie miško medžiagos gamybos darbų visai nėra medicinos pagalbos.

Prasidėjus miško kirtimo darbams buvo projektuojama sanitariniai apmokyti eigučius ir aprūpinti juos vaistinėmis, kad jie galėtų suteikti pirmąją medicinos pagelbą susižeidusiems darbininkams. Tačiau šis naudingas darbininkams sumanymas iki šiol nėra įgyvendintas.

Platins visą eilę gatvių priemėsčiuose.

Kauno miesto savivaldybė, vykdydama Kauno miesto ir priemėsčių tvarkymo darbus, šiemet platins visą eilę gatvių Kauno priemėsčiuose: Sančiuose, Vilijampolėje ir kt. Jau dabar šitiems darbams pradeda pasiręngti.

TIK «LIETUVY» PASISKELBĖS
DAMSTA TURBIMI IŠ SKELBIMO NAU
TA. SKELBIMO KAINOS PRIEINA-
MIAUSIOS.

A. Vienuolis.

Nemiego naktys.

(Specialiai «Lietuvini»)

(pabaiga)

...Matyti lauke vėjas kyla — garšiau cypona langinė.
O čia kas?! Aai — tai nuo beržų šerkėnos krinta ir skamba... Kaip tyliai.

O miegas vis neima... Kitą syk sudedi akis ir matai, kaip Suseko kanna plaukia į Etiopiją italy karo laivai ir gabena į barbarų kraštą civilizacijos pabūklus.

O užvakar per radio pranešė, kad visoje Etiopijoje paskelbtas dviejų savaitių pasniukas ir kad ras Desta išklauses mūsų šventų. Kokia intencija — nepranešė. Vakare iš tų pačių šaltinių užinojome, kad visoje Italijoje paskelbtas dviejų savaitių pasniukas ir kad maršalas Badoglio išklauses mūsų šventų. Ir apie jo intencijas nė žodžio.

— Pagaliau, tai apavietė Dvasia šv. ir vienas ir kutas, Ne veltui abi tautos nuo amžių krikščioniškos! — apsidžiaugė mano kaimynas Baltus, pažangus katalikas ir didelis radio mėgėjas. Trindamas rankas jis pasiguo dė: Štai kada ir krikščioniškas krau-

jas liausis lietus!

Šiandien mano Baltus vėl be ūpo, vėl suskriūkęs: šiandien radio pranešė, kad ties Makale vėl prasidėjo aistrūs mužiai ir kad italy pusė esą užmušti jau 29 karininkai ir 19 sužeistų. Metropolitijos karių irgi esą ir sužeistų ir užmuštų, bet taip pat nedaug — tik 1389. Vardai užmuštųjų būsią paskelbti vėliau. Tiesa, esą dar ir sužeistų ir kolonialės italy kariuomenės, bet tai daugiausia necivilizuoti ir dar gi ne krikščionys, tik kad tokį pat raudonąją kraują turį... Už tai barbarų etiopų esą užmuštų ir sužeistų, Dievui dėka, 5000!!!

O etiopai skelbia, kad italy būsią užmušti ir sužeistų apie 5000!

Vienok kokie jie nayvus ir vieni ir kiti — ir civilizuoti ir barbarai: jie mano mus nustebsinusių savo priešų aukų skatmenimis. Mūsų vaikus gali jie ir nustebsinti, bet mūsų — niekuomet! Mes per Didįjį Karą esame išieptinti ir pripratę prie kitokių skaitmenų. Atmenu, kad 1916 metais vokiečiai bandydami chloro dujas apnuodijo 15.000 anglų ir prancūzų, išpradžių kiek ir nustebsome, bet kai vėliau jie palaido tas dujas Smargonio laukoje ir 80.000 rusų kareivių tap' migdyto amžinai užmigdė, o mes tik pasiraukėme, pasirau-

kėme ir greit užmiršome. O kai į kapabaiga lie patys vokiečiai prie Stochodo upės ir be nuodingųjų dujų, vien strateginiais sumėtimais, išmūšė visą 120.000 rūsų armiją, jau buvome taip apspirpatę, kod ir domės į tai nebekreipėme. O jie dabar senda mums į akis su savo 5000!... Keistuoliai! Mes dar palauksime kolei visi italai pakais savo aukso žiedus plieniniais, kolei dvasininkai nuims nuo krūtinų ir atiduos Dievui ir tėvynei savo aukso krucifiksus, kurie bus iškeisti į žibalaį ir atsidurs masono barono Rotšildo seifuose... Tuomet mes pažliūresime kaip gausiai pasilieję raudonas juodukų kraujas, kiek kartų padaugės našlių ir ir našliaičių skaičius ir kaip Dievui ir kvepalų šalyje viena verkija pakais kitą... Žinoma, jei etiopai būtų nekrikščionys, tai italai pasišūtų jiems savo perteklių kanigų, vienuolių, misijonierių su gera kariška apsauga ir viskas būtų tvarkoje, bet dabar...

Miegas neima... Neima miegas. Ar peršiltai krosnį pūkuro, ar ką, kad nš negali užmigti.

Raš, kad Romoje sustreikavę klerikai akademiškai etiopai ir reikalaują paleisti juos namo — priuošti savuos brolius mirėnai! Daug su šiuo praneša, kad auktesniųjų dvasininkų tarpė kilęs didelis sumšimas — visgi etiopų linkusių į katalikybę buvę apie dešimtį milijonų...

Nuostabiis laikai! Tikrai nuostabiūs: jau kad etiopų dvasininkų tauti-

kai susiprato, tai... vienas, du, trys, keturi, penki. Penki. Jau penkias išmūšė. Greit pradės ir brokėti. Tuojau reiks ir keltis. Tuojau prabilis radio, ateis kaimynas Baltus... Ir vėl naktis praėjo be miego...

Kažin kas dabar dedasi Etiopijoje ir ką praneš mums radio šiandien?

Anykščiai,
1936-II-16 d.

Vieną naktį 4 gisrai Šiauliuose.

Vasario 23 d. apie 10 val. Vilniaus ir Ežero gatvių kampe kilo gaisras, kurio metu sudegė viena daržinė su juoje buvusiais šiaudais ir durpėmis bei žemės ūkio padargais.

Be to, tą patį vakarą Vilniaus gatvėj kilo kitas gaisras. Begesinant šį gaisrą, tuojau ugnegesiai buvo pakviesti trečio gaisro gesinti. Gesinant šį gaisrą, buvo kilęs dar vienas gaisras. Pagyžių gatvėj. Šiems gaisrams gesinti buvo iškviestos karo aviacijos ir Frankelio fabriko ugniagesių komandos. Nuostoliai dar nežinomi. Gaisrų priežastis policiją aiškina.

Respublikos Prezidento kalba

Nepriklausomos buities pagrindan Lietuva deda teisingumą ir teisės pagarbą -- sako Valstybės Prezidentas, p.

Antanas Smetona

J. E. Valstybės Prezidentas, p. Antanas Smetona, vasario 16 d. prarado pasakė prancūziškai tokią kalbą:

„Didi yra šiandien lietuvių šventė: ji primena jų tėvynės laisvės atgavimo pradžią. Lietuva, kaip ir jos sąnarininkės -- Latvija ir Estija, apsiprendė nepriklausoma valstybe besibai-giant didžiajam karui. Tai, palyginti, maži kraštai, bet jų kultūros pažanga pasirodė itin sparti ir žymi, kai atsipa-laidavo iš svetimo jungo. Tuo gali kiekvienas įsitikinti, sulyginęs Pabaltijo prieškarinę būitį, kai buvo svetimoje valdžioje, su dabartine būitimi. Tai gi Pabaltijys vertas buvo to dėmesio, kurs jam suteiktas priimanč nepriklausomų valstybių šeimon. Juk jis, nevar-zomai ugdydamas savo tautišką kultūrą didina ir visos žmonių kultūrinį lobį [veikdamas visokias laiko negeroves, jis drąsiai žygiuoja pro įvairias nerimo audras. Rimtį ir taiką palaikyti, bendrai dirbti geroje kitų tautų taikoje yra Pabaltijo mažųjų tautų didžiausias noras.

Šiandien lietuviai šventiškai nusiteikę, minėdami tą dieną, kurią buvo jų tėvynės laisvė pasiekta, atsimindami ir savo didingą praeitį, kada Lietuva siekė nuo Baltijos ir Juodųjų jūrų. Toji praeitis nūdien tik gražus atsimi-ninuis, įrašytas istorijos lapuosiu. Dabartinė Lietuva su Klaipėdos uostu tik labai maža dalis buvusios, prie Nemuno ir Neris upių.

Tautos šventė nėra vien tik džiaugsmingas įvykis: tai kartu diena, kurią Tauta gali ir net privalo padaryti savo atliktų darbų apyskaitą ir privalo susiteikusi apvarstyti savo ateities planus. Tai ypatingai tinka Lietuvai, kurį, švedsėdama savo nepriklausomybės atgavimo aštuonioliktąją sukak-tį, negali nepagalvoti apie tam tikrą 1920 metų įvykį, kuriuo buvo sulaužyta tarptautinė teisė ir Lietuvai buvo

padaryta didelė skriauda, ir kurio pasekos iki šiai dienai dar nėra atitaisy-tos, kaip to teisingumas reikalauja.

Padėjusi į savo atgimimo ir nepri-klausomos buities pagrindą teisingumą ir pagarbą, Lietuva yra pasirūzusi ir toliau laikytis tos krypties ir tvirtai ti-ki, kad ji gali gale padės jai laimėti tarptautiniame gyvenime. Toks plėto-jimasis yra lygiai būtinas visuotinei taikai sutvirtinti tautų savitarpio san-tykiuose“.

* * *

Nauji viešieji darbai.

Kauno miesto savivaldybė, norėda ma aprūpinti darbu visus Kauno mies-to darbininkus, plečia viešuosius dar-bus. Prie anksčiau pradėtų viešųjų darbų visus darbininkus aprūpinti dar-bu nebuvo galimybės, todėl miesto sa- vivaldybė pradėjo tvarkyti Šančiuose esančio aukštutinį Šančių kalno šai-tus. Prie šitų darbų jau dirba arti šimto darbininkų. Šlaitas lyginamas ir iš kalno nukasamomis žemėmis užver-čiamos pašlaitėje esančios daubos.

Steigiama smulkių prekybininkų sąjunga.

Grupė Kauno smulkių lietuvių prekybininkų pradėjo organizuoti lietu- vių smulkių prekybininkų sąjungą. Tos naujos prekybininkų sąjungos įstatai jau paruošti ir greitai laiku bus patiek-ti registruoti.

Klaipėdos darbininkų teatras pra-dėjo veikti.

Vasario mėn. 23 d. Klaipėdoje iš- kilmingai buvo atidarytas, Klaipėdos krašto darbininkų ir amatininkų suai- vienijimo suorganizuotas Klaipėdos dar- bininkų teatras. Šio teatro įsisteigimas Klaipėdoje ir spaudos ir visuomenės sutiktas labai palankiai.

Soferių suvažiavimas kovo 1 d.

Lietuvos soferių ir auto tarnauto- jų sąjunga gavo iš apskrities viršininko leidimą kovo mėn. 1 dieną susaukti Kaune sąjungos skyrių atstovų suvažia- vimą. Suvažiavime numatoma išrinkti naujus valdomuosius organus, pakelsti įstatus ir apvarstyti einamuosius reikalus. Kadangi pereiname suvažiavime pašaliniai asmenys kelė triukšmą ir kilu- dės suvažiavimui dirbti, todėl šiame su- važiavime bus griežtai prisilaikoma įsta- tų ir triukšmadarius be jokios perspė- jimų šalins iš posėdžių salės.

Būtina pasisteng įsigyti nuo- savą žemės sklypą šiame puikiame priemesty.

Pigiausias mėnesinis ratas. Duodame statybai medžiagą.

Centralinė: Praça Antonio Prado, 3 sob. Tel. 2-5023. Raštinės: Villa Prudente: Rua Cap. Pacheco Chaves 114. Vietoje: Av. Zelina 33

Reikalingi agentai, kreiptis į Villa Prudente raštinę.

Lindas Gira.

Lietuvių literatūra paskutiniaisiais laikais.

Šie du yra kertiniai akmens gro- zinės lietuvių literatūros: 1) Turtingiau sioji lirika, sukurta nežinomu poetu bei poetų, gavusi bendrąjį pavadinimą -- dainos; tai nespausdinti, bet įjusieji iš kartos į kartą, liriniai kūriniai, kuriu beveik 1/10 dalis neabejotinai sukurta ne vadinamųjų liaudies dainių ir ne kolektyvinės kūrybos būdu, o sąmonin- gų poetų šiandienine to žodžio prasme; poetų, kuriems žinoma buvo tų laikų Vakarų Europos eilėdara ir kurie yra davę mums nemažai tikrai įjymių tos eilėdaros pavyzdžių (tų poetų laikotar- pis: 16-asis -- 18-asis amžiai); 2) Įjymio ji epinė poema genialaus Mažosios (Pru- su) Lietuvos poeto pastoriaus Kristono Duonelaičio (1714 -- 1780 m.), „Metai“; Duonelaitis -- vyriausias grozinės lietu- vių literatūros pradinėjas.

Poezija vyravo ir naujausioje lietu- vių literatūroje ligi trisdešimtųjų šio šimtmečio metų.

Iš beletristikos gana sėkmingai prosperavo tikta novelė ir nedidelė apy- saka (ir tai tik nuo XX amžiaus pradžios); per visą tą laiką amžiams tebu- vo, kiek rankos pirštais suskaičyti. Ir štai prieš kelėtą metų lietuvių spaudoje ir kritikoje pasigirdo šūkis: -- Kur-

kime romaną!

Ar tai naujas pareikalavimas skai- tytojų ir knygų rinkos, ar tai literatū- rinis lietuvių rašytojų susiprejinimas -- padarė tat (ypač paskutiniaisiais dviem metais), kad vyraujantią vietą lietuvių knygų rinkoje gavo šiandien originalūs lietuviškas romanas. Tam pradžią davė pogrąsėjusis duosnis trijų tomų romanas V. Mykolaičio -- Putino, ligi tol rašiusio vyriausią eilėrašius, -- „Aktorijų Šešėlyje“, iš lietuvių katalikų knygų gyvenimo; tame romane autorius su dideliu meistriškumu ir dar dides- niu įsilygavimu ir jausmu analizavo suderinimą poeto pašaukimo su katali- kų kunigo pareigomis ir drausmingu mu.

Šį romaną, turėjusį rekordinį pasiektimą knygų rinkoje (iš originalių lietuviškų knygų), netrukus pasėkė du nauji, taip pat gana sudominę skaitan- čią lietuvių visuomenę ir kritikos išs- kirti, romanai. Vienas -- vyresniosios kartos rašytojo, visą metų eilę tylėju- sio, buv. Lietuvos diplomato (staitovo Skandinavų valstybėse) Igno Šeinaus „Ziegfrid Immerseibe atsijaunina“. Jame autorius ryškiai pajaukia šiandien- nę rasistinę arizmo teoriją. Romano

turinys toks: žinomasis vokiečių nacio- nalsocializmo ideologas Immerseibe, pa- jūtęs pirmauosius ateinančios senatvės reikšinius ir norėdamas dar pasidarbuo- ti nacionalsocialistinė Vokietijos gero- vei, ryžtasi atsijauninti. Vienoje spe- cialioje italių sanatorijoje gydytojai pa- daro su juo pirmąjį bandymą sukelti mormann, gauti iš žmonių kitų tautų. Jis atsijaunina žydų tautybės gormonams padėdant ir darosi pusyzdžiu, netgi jo veido bruožai pasikeičia, įgauna sermo tipo išraišką. Bet svarbiau- sia tai, kad pasikeitė ir jo psichika. Immerseibe darosi aršus priešas visa- to, ką neseniai jis pats skelbė. Atsi- jauninęs jis įsimyli (abipuse meile) zy- pe amerikietę, tačiau jos'os tėvas, su- žinojęs, kas toks yra Immerseibe, grie- žtai draudžia dukteriai susituokti su pusyzdžiu -- pusariju, taip pat saugo- damas savo giminės semitiško kraujo tyrumą; rasizmas stoja prieš rasizma. Romanas skaitomas su dideliu įdomu- mu. Antrasis (dviejų tomų) romanas -- jauno talentingo rašytojo Petro Cvirkos -- „Frank Kruk“, ir Amerikos lietuvių gyvenimo. Tai skaudi satyra iš amerikiečių materializmo (I tome) ir iš lietuviškosios provincijos užkampio papročių (II tome). Tasai romanas su- kėlė nemažų ginčų. Nežiūrint neabi- jotino ir didelio autoriaus talento, jam teisingai statomas priekaitas, kad jis savo veikėjus šaržuoja, per daug nece- neroninai parodijuoja Amerikos lietu- vių ir lietuviškosios provincijos gyve-

nimą, o taip pat gana nerūpestingai rutuliuoja ir apdirba literatūrinę savo koncepciją, siufetą. Vis dėlto viena įdomiausių knygų paskutiniaisiais laikais.

1935 metai originalaus lietuvių romano bare davė maksimumą: per 20-tį naujų romanų -- apysakų! Iš jų pats įjymusis -- didelis romanas iš Mažosios Lietuvos (Prūsų Lietuvos ir Klaipėdos krašto) gyvenimo „Aukštųjų Šimonių Likimas“, kurio eutorė yra klaipėdiškė lietuvaikė Ieva Simonaitytė. Tuo romanu ji pirmą kartą debitu- tavo lietuvių literatūroje; ligi tol ji spausdindavo tik savo noveles vietinėje Klaipėdos spaudoje ir literatūrinuose lietuvių sluoksniuose, jos vardas buvo visai nežinomas. Tasai dabutais iš karto iškėlė ją į pirmasias eiles: už šį romaną jai paskirta šioms dienoms vals tybinė 5000 litų premija, numatyta geriausiajam lietuviškam kūriniai, išėjusi- am 1935 m. (ši premija duodama iš viso pirmą kartą). Tasai romanas -- aukštai meniška Klaipėdos lietuvių gyvenimo epopėja, nepaprastai rikiom ir tikrom varsom piešianti jų gyvenimą per paskutiniuosius du šimtmečius, jų nuolatinę, nors ir tylią, kovą su karin- goju germanizmu.

(b. d.)

Vietos lietuvių gyvenimas.

DĖL L. S-GOS BRAZILIJOS IR TĖVŲ KOMITETU.

Pastaruoju laiku «Šviesa» pradėjo naujus puolimus prieš L. S. B-joj. Kaip priemonę S-gai puči kun. Sugintas nori panaudoti lietuvių mokyklų mokinių tėvus, skelbdamas jiems, kad S-ga norinti atimti iš tėvų visas teises, panaikinti Tėvų Komitetus ir t. t. Atrodo net, kad S-ga norinti pakenkti mokykloms. Kad būtų aiškiau, turime pasakyti: 1. Liet. S-ga B-joj ir Liet. Konsulatas jau penkti metai kai tvarko mokyklas ir, ačiū Dievui, mokyklos progresuoja. Jei ir yra kai kurių nemalonių tų jai ne iš S-gos kaltės. S-ga gi stengiasi, kad mūsų mokyklos kuo geriausiai veiktų.

2. Visos lietuvių mokyklos brazilų įstaigose įregistruotos S-gos vardu. Mokyklų turtas taip pat yra S-gos žinioje.

3. S-ga yra artymiansiame kontakte su Lietuvos Konsulatu. Lietuvos Konsulas yra nuolatinis S-gos garbės pirmininkas. Susitikėdavus S-gai, vis sias tartas pareina Lietuvos Konsulato žinion.

4. Tėvų komitetai mokyklose yra nemaža gero nuveikę. Už tai jiems S-ga ir lietuvių visuomenė visada bus dėkinga. Deja, turime pavyzdžių, kur netinkami Tėvų komitetai padarė mokyklai nemažą žalą. Čia turime omenyje pastarųjų laikų įvykius Mokoje.

5. S-ga posėdy š. m. kovo mėn. 7 d. iškelė tik kai kuriuos nenormalumus mūsų mokyklose ir tarėsi kaip juos pašalinti. Visai nebavo nutarta, kaip «Šviesa» rašo, Tėvų Komitetus naikinti.

6. S-ga visada gyvai rūpinosi mokyklų reikalais ir nesiliaus rūpinusi, kol bus São Paulo bent keletas lietuvių mokyklų.

7. Mokyklų tvarkyme jokių pakeitimų nedaroma.

L. S-gos B. narys.

SKLEIDŽIAMŲ GANDAI.

Mūsų kolonijoje yra daug žmonių, kurie užsitima sąmoningai ir nesąmoningai gaudu skleidimu. Taip paskutiniu laiku pradėta visur skleisti gandai, kad lietuvių S-ga Brazilijoje nutariusi panaikinti mokyklų Tėvų Komitetus. Tai yra grynas melas. S-gos posėdžiuose niekad nebuvo svarstoma klausimo apie Tėvų Komitetų panaikinimą. Juo labiau nebuvo ir nera tokio nutarimo. Nėkurie tėvai tokie skleidžiamieji gaudams buvo pradėję tikėti. Kadangi mūsų kolonijoje atsirado daug kurstytojų ir provokatorių, kurie ne tik stengiasi pakenkti pačiam S-gai ir jai priklausantioms organizacijoms, bet ir mūsų mokykloms, tai visi, kam brangi yra lietuviška mokykla ir lietuviškumas neprivaloma pasiduoti blogos valios žmonių agitacijai ir provokacijoms. Turime visi ir toliau dirbti taip kaip iki šiol dirbome. Jei tik mokėsime atsikirti grūdus nuo pelių, tai jokie patamsio gaudiniai neįstengs užleisti lietuviškoms mokykloms nei lietuviško darbo kolonijoje.

Tėvas.

ATVYKO LAKŪNAS S. JUREVIČIUS.

Šiomis dienomis iš Lietuvos atvyko lietuvis lakūnas St. Jurevičius. Apie jį ir jo kelionės tikslą mes tuo tarpu mažai žinome. Kiek teko patirti p. St. Jurevičius projektuoja organizuoti Pietų Amerikos lietuvių aero klubą.

Rep.

DUODA VELITUI AVIŽŲ SĖKLAS.

Companhia Puritas Industria Pau-

lista praneša, kad ji duodanti Brazilijos ūkininkams nemokamai avių sėklas, tikslu propaguoti avių kultūrą Brazilijoje. Sėklos duodamos veltai visiems ūkininkams, norintiems kultivuoti savo ūky avizas. Dėl sėklų ir smulkesnių informacijų ir lietuvių ūkininkai, kurie nori gauti avių sėklas gali kreiptis betarpiškai ir virš minėta firma šiuo adresu: Rua Corrientes Nr. 9 Aito da Lapa — São Paulo.

Minėtos kompanijos ir valdžios instruktoriai aplankys visus ūkius, kur bus avižos sėjamos ir auginamos ir duos veltui patarimus ir aurodymus.

Dėl avių sėklų galima kreiptis žodžiu ar raštu ir į Departamento da Produção Vegetal — Secretaria de Agricultura, Palacio de Cafe São Paulo.

IEŠKAU savo vyro

Petro, Platono sūnaus, K a t a s o n o v o, gimusio 1900 m. Šiauliuose, jis 1926 m. iš Lietuvos išvyko į Braziliją ir apsigyveno São Paulo mieste; jei per du mėnesius neatsilieps skaitysiu jį žuvusiu.

Antonina Korsakaitė—Katonovienė

Lietuva, Šiauliai, Ežero gatvė Nr. 3

Perdaug neteisybės.

Palietus mano vedamą mokyklą skaudžiai nelaimėi, «Šviesa» suskubo pasinaudoti proga ir suversti visą kaltę man, kaip nuo senai «Šviesos» redaktoriams nekenciamai būtybei. Žinoma, norint ką nors apkalinti, visada žiūrima pro tamsius akinius ir nors kaltinamasis dirbtų geriausia darbą priešams atrodytu piktu. Juk nereikia aiškinti «Šviesos» redaktoriams, kad mokykla gali būti tik tarp keturių sienų, o ypatingai šių dienų mokykla, kur stengiamasi išauklėti kaip galima daugiau sveikas ir judrus jaunimą. Išvedimas vaikų į gamtą už mokyklos ribų yra būtinas, tiek mokslo, tiek sveikatos atšvilgiu. Kad ir čia, kur juos mokytojos supažindina su dangeliu naujų ir žaizgų pasaulį. Tiesa, kad čia yra daug kenksmingo gyvio, bet tas gyvis ateina ir į pačios mokyklos kiemą, tik kada nelaimė neišvengta. Tose vietose, kur mano mokiniai ekskursuodavo yra išvedžioti platus keliai ir tose pačiose vietose labai dažnai daro iškilias Brazilijos skautai ir artimėnės vokiečių mokyklos. Taip pat, ir dar daug toliu tie patys lietuvių buvo suvengę gegužinį. Mokyklai įsikūrus, iš su savo mokiniais daug svėklų ir daug toliau nueidavau nuspirti ir parsinešti nedidelių medelių mokyklai apsidinti. Tėvai visuomet tai žinodavo ir niekuomet nebuvo priešingi. Netiesa ir dabar «Šviesa» rašo, kad tėvai nežinojo. Mokiniai kiekvieną dieną savo mokytojų prašė juos vesti ir kada visi kreipėsi į mane aš irgi sutikau, tai ir buvo visa mano kaltė, kad aš negalėjau nujauti šios baisios nelaimės ir pažadėjau tą džiaugsmą jiems rytdienai. Pati mirusio Akirduko motina žinojo ir išrengė savo sūnelį norėdama, kad džiaugtųs drauge su kitais. Jeigu žmogus, žinotų, kada viršaus tai pats atsistatytų. Deja, nelaimė dažniausia ateina nejuodom, nuo skirto likimo sunku besisilėpti, tik man rodos, kad kam guostis ir «gudruti» iš kito nelaimės daugiau negu nepriitinka.

L. Majienė

D. L. K. Vytauto mokyklos vedėja.

Steikime Pietu Amerikos lietuvių aero klubą.

Mes gyvename XX-tajam žmū, amžiu, kuriame išsivystė taip aukštai technika, ypatingai aviacija.

Per tokį trumpą laiką, būtent: nuo 1903 m. gruodžio mė. 17 d. aviacija tiek išstobulėjo, jog jau dabar, technikos srityje užleidžiama pirmoji vieta. Aviacijai priklauso viskas: ir greitis, ir aukštis, ir pasitikėjimas.

Seniau žmonės troško tik pakilti į orą, prilygti paukščiams. O ką mato mes dabar? Aviacija tiek išstobulėjo, jog paukščiai, toli gražu, neįstengia jos pavyti.

Iš daugelio aviacijos šakų — yra sporto aviacija. Kiekvienoje šalyje yra įsistatę aero klubai tą sporto aviaciją remsiti bei tobulinti.

Mano tikslas ir yra mūsų kolonijoje jueti naujo gyvumo, sudominti čionykščią lietuvių jaunomenę aviacijos idėjomis, kiek tik jėgos leis, padaryti jai sparnuotą.

Težiu pasaulis lietuvių sparnuotą. — pasakė mūsų transatlantiniai didvyriai a. a. Darius ir Girėnas. Ir iš tikrųjų. Pasaulinėje aviacijos istorijoje yra užfiksuoti faktai, kuriuose kalbama apie sparnuotą Lietuvą.

Jeigu mes būsime vieningi, jei mes būsime tikri lietuvių, jei mums rūpi Lietuvos ateitis, mes visumet savo galėsim pasiekti.

Tad tenebūna nė vieno krašto, kur sparnuotas lietuvis raizytų pieno sparnais padaugę.

Lakūnas St. Jurevičius.

ŠAMADOS SVETIMŠALIAMS

Darome šmadas žemdirbiams fazendierų sąskaiton. Laivakortės iš visų ir į visas pasaulio šalis. Pasai, naturalieji dokumentai, vertimai.

AGENCIA COMMERCIAL AMERICANA

Praça do Correio, 38 1º andar Caixa 3891 Tel. 4-4855 S. Paulo.

Lietuvių skaitykla

São Paulo Liet. Klubo skaitykla veikia andradientais ir penktadieniais nuo 8 iki 11 val. nakt. L. Namuose, rua Bandeirantes, 92. Skaitykla gali naudotis veltui visi S. Paulo lietuvių. Skaitykloje yra įvairiausių lietuvių ir žurnalių iš Lietuvos, Amerikos, Argentinos ir kitur.

S. Paulo Liet. Klubas.

Valgykla ir pensionas.

Skanus pietūs ir išmesinis pensjonas. Duodami pietūs į namus. Kainos prieinamos. Užteikt pas

JULĖ ŠIMANAUŠKIENĖ

Vila Anastacio, Rua Alvarenga Peichoto 85.

Margumynai.

KARALIUS JURGIS V BUVO APDRAU DĖS SAVO GYVYBĖ.

Kaip paprasti mirtingieji, taip ir tie, kurių galvas puošia karalių vainikai, žinis laikais apdraudžia savo gyvybę atitinkamose draudimo bendrovėse. Mirus Anglijos Karaliui Jurgiui V jo šeimai buvo išmokėta apie 30.000 svarų, t. y. apie 900.000 litų. Jo tėvas, Edvardas VII, buvo apdraudęs savo gyvybę 150.000 svarų, t. v. apie 4.500.000 litų. Dabartinis Italijos karalius yra apdraudęs gyvybę 3 milijonais litų. Bolševikų nužudytas paskutinis rusų caras Nikolajus II mokėdavo kasmet draudimo draugijoms apie 100.000 litų.

VALGYKLA, KUR PO PIETU GALIMA PAMIEGOTI.

Viena anglų valgykla įtaisė patokumą, kurį reikia manyti, jos pavyzdžiui įtaisys ir kitos valgyklos. Šalta valgomoji kambarys yra jaukus kambarys su patogia kėde, kur kiekvienas žmogus, ten pietus pavalgęs, gali vandėlėi snūstelti. Kad bemiegantiems klientams kas neįvalytų kišenų, budi šturėms apsiavęs specialius sąrašybius kurį galima paprašyti, kad jis reikiamu laiku pakeltų. Už tą malonumą — vandėlėi snūstinti — atsikiro mokesčio nereikia: pavalgėi to valgykloje pietus, užsimokėjai — ir gali miegoti.

13 VAIKAS MOTINAI ATNEŠĖ MILIJONUS.

Kanados laikraščiai praneša, kad Toronto mieste p. Keny gimė trylikta sūis vaikas. Tuo jį laimėjo 3 milijonus litų, kuriuos mirdamas paskyrė Kanados milijonierius Caris Millars tai šeimai, kuriai per dešimt metų gins daugiausiai vaikų. Viso Keny šeimoje yra 16 vaikų, bet trylika jų gimė nuo 1936 m., vadinasi per tą laikotarpį, kaip norėjo veltinis milijonierius.

DIDELJ DŽIAUGSMĄ SUTEIKSI SAVO GIMINĖMS BEI DRAUGAMS LIETUVOJE IR KITUR, JEI UŽSAKYSI JIEMS „LIETUVI“ 1936 METAMS.

Dėmesio

Kas serga žemiau išvardintomis ligomis, skubėkit, ir busis sveiki. Pgydau galutinai ir trumpiausiu laiku šanketį, triperį, sifilį ir visokias kitas užkrečiamas ligas ir net visai užsienėjusias.

Diplomuotas Europoj ir Brazilijoje Medicinos Felčėris.

IZIDORIUS

VILLA ZELINA.

Rua Quatorze, Nr. 9. Bonde nuo Largo da Sē N. 32. Autobusas nuo sono turgaus.

Kas daro provokacijas?

Ryšium su kun. Suginto viešu pareiškimu, paskelbtu paskutiniam „Šviesos“ numerio 1. m. kovo 21 d., mūsų bendradarbis kreipėsi į Konsulatą, prašydamas suteikti informaciją tikram dalykui stovint išaiškinti. Nesigilindamas į jokiais smulkmenas p. Konsulas mūsų bendradarbiui parodė kun. Suginto pareiškimą su jo paties parašu ir L. K. Bendruomenės anspauda bei Bendruomenės valdybos ir bažnyčios statybos

komiteto bendr. posėdžio protokolo nuorašą su kun. Suginto, St. Puišio parašais ir anspauda. Žemiau dedame minėtus dokumentus be jokių komentarų. Išvadas iš to tepadaro patys skaitytojai ir visuomenė. Kas daro ko onioj provokacijas ir vokiečiams būdais kirsina žuonos vienus prieš kitus? — į tai geriausiai ir tikriausiai atsako irgi žemiau dedami dokumentai.

S. Paulo Lietuvių katalikų Šv. Juozapo Bendruomenės Valdybos bei Statybos Komiteto narių bendro posėdžio, ivykusio sausio m. 8 d. 5 v. v. prie naujos šv. Juozapo bažnyčios, Villa Zelina

Protokolas Nr. 11

Posėdyje dalyvauja visi valdybos bei statybos komiteto nariai, pirmininkaujant kun. B. Sugintui ir sekretoriaujant „Šviesos“ redaktoriui S. Puišui. Svarstyta atsiskaitymas su p. V. Nalivaika dėl surinktų Lietuvoje aukų. Iš kun. Suginto pranešimo paaiškėjo, kad p. V. Nalivaika, susirūšęs iš Lietuvos, surinktas aukas, — 3.418 milreisų, į bendruomenės kasą neįnešė, o tik davė raštelį, kad jis esąs skolingas bendruomenei tuos pinigus, kuriuos pasižada grąžinti dalimis, be to, paaiškėjo kad dalį tų pinigų paskaitė sau išlaidoms padengti grįžtant Brazilijon, nes tų pinigų, kuriuos buvo gavęs vykdamas Lietuvon neuzteko nusipirkti laivakortę grįžti, o iš kitur jokių pinigų tam tikslui nebuvo gavęs. Todei Bendruomenės pirmininkas pasitaręs su Revizijos komisija sutiko tas padarytas išlaidas, sumoje 910 milreisų pripažinti palaidamas tuo reikalu iš jo kvitą. Du bar ži iš oficialių šaltinių sužinota, kad grįždamas į Braziliją p. V. Nalivaika yra gavęs iš DULR grįžimo iš-

laidoms padengti 750 litų, apie ką yra užsiėpęs ir net dar reikalavo jam dainokėti 900 milreisų ir tuo yra smarkiai nusikriandęs bažnyčios statybos komiteta, kuriam pinigai dabartinio metu įprotinai yra reikalingi, nes sutarties pasikūnė ratą reikia mokėti.

Apsvarstęs šitą klausimą visapusiškai ir išdėdamas domėn 1) kad p. V. Nalivaika neįnešdamas surinktas Lietuvoje aukas į bažnyčios statybos komiteto išdą apsunkeino statybos darbą, 2) kad Nalivaika grįždamas Brazilijon kelionės išlaidoms padengti gavo iš DULR 750 litų, bet tai užsiėpė bendruomenės pirmininkui, to neįdara dar reikalavo dainokėti prie padarytų išlaidų 910 milreisų, 3) kad Nalivaika vykdamas Lietuvon iš bendruomenės kasos yra gavęs 2.709 milreisus nusipirkimui laivakortės ten ir atel. — nusipirko tik į vieną pusę, todėl už išlaidų padidėjimą bendruomenė neatsako. — valdybos ir bažnyčios statybos komiteto nariai vienbalsiai nutarė palimto kvito iš p. Nalivaikos sumoje 910 milreisų nepripažinti.

ti, 4) pareikalauti iš jo tuos pinigus už surinktas aukas Lietuvoje kuoskubiaučiai į statybos komiteto išdą grąžinti. Bet kadangi p. Nalivaika savo elgesiu nustojo visiškai pasitikėjimo, tai apie tai pranešti p. Konsului ir prašyti kad ta skola atskaitytų dalimis iš jo algos.

Posėdžio pirmininkas kun. B. Sugintas
Sekretorius St. Puišys
(Bendruomenės anspauda)

Pareiskimas.

Šiuo pranešu Lietuvos Konsulatui kad Mocos mokyklos mokytojas p. V. Nalivaika yra skolingas São Paulo L. R. Kat. Šv. Juozapo Bendruomenei apie pastrečio konto milreisų, kuriuos prašau išreikauti minėtai Bendruomenei. Pinigai labai reikalingi priešpaskutinės ratos sumokėjimui p. inžinieriui už bažnyčios pastatymą.

(Pasirašė) kun. B. Sugintas.
São Paulo L. R. K. Bendruomenės Pirmininkas.
Gruodžio m. 1 d. 1935 m.
Coronel Moraes, 338
São Paulo.

VISUR IR VISADA BŪK LIETUVIS!

O kiekvieno lietuviu — išieivio pareiga skaityti didžiausį, įdomiausį ir pigiausį visoje Pietų Amerikoje savaitrašty „LIETUVIS“.

Automobiliui 50 metu

Lygiai prieš 50 metu, t. y. 1886 met. vasario mėn. Berlyne buvo išimtas patentas „ratams, kurie patys važiuoja“. Tas patentas priklausė pirmiesiems automobiliu išradėjams — Gotlibui Daimlerui ir Karoliui Bencui. Tiesą pasakius, tų laikų automobilis kaip savo išvaizda, patogumu, taip ir kitais privatumais žymiai skyrėsi nuo mūsų laikų automobilių. Tai buvo paprastas motorizuotas vežimas ir tiek.

1898 metais vienas prancūzų automobilistas-nuėjęs pastatė greičumo rekordą, nuvažiuodamas per valandą 63 kilometrus. Tuometinė spauda šį įvykį įvertino, palyginti, savotiškai. Laik rašiuose net rimti žinotės rašė ilgiausius straipsnius, kad „žmonės iš proto kraustosi“. Įdomu, ką tie tuolaikiniai kritikai būtų pasakę apie praejusias metais Malkol Kampbelio pastatytą greičumo rekordą, per valandą jam nuvažiuavus tik... 455 kilometrus!

Atsirado stiklo konkurentas.

Londone pasirodė nauja medžiaga kuri gali iškonkuruoti stiklą. Ji tokia pat permatoma, kaip stiklas, bet dėl elastingumo jos negalima sukulti. Toji medžiaga dvigubai lengvesnė už stiklą ir ją vadina „perspektu“. Jos cheminiai sąlytats dar laikomas slapty. Ją gamina „Imperial Chemical Company“. „Perspektas“ tinka įvairiausiems reiklams. Vienas didelis lėktuvų fabrikas jau užsakė paimanti iš stiklo lėktuvo kajute kur labai patogi žvaigybės lėktuvams.

PASTABOS

iš redakcijos krepšio.

NUO REDAKCIJOS. Dėl vietos stokos ir kitų aplinkybių daug įvairių idomybių ir rašinių patenka į redakcijos krepšį, iš kur jau nėra vilties kada nors patekti į balus laikraščio puslapius. Naujas mūsų bendradarbis p. Bizūnas būtinai panoro išrinkti iš redakcijos krepšio visą įdomesnę medžiagą ir sunaudoti ją spaudoje. Po ilgų derybų redakcija sutiko įvesti „Pastabų“ skyrių ir pevesti jį tvarkyti p. Bizūnui, kuris su keliais savo bendradarbiais šiame skyriuje rašys visokiems svarbiais gyvenimo klausimais ir skelbs įdomesnes žinias iš redakcijos krepšio. Už šį skyrių visą atsakomybę p. Bizūnas imasi sau.

AR VISI NAMIE?...

Kas girdėjo mūsų kolonijos „dvasiško vadovo“ kun. Suginto ankstyvesnius pamokslus, jo kalbas ir skaitė jo laikraštį „Šviesas“, kur buvo puolanas, vadinamas ir blaivrusiais žodžiais keliamas mok. Nalivaika, P. Korsakas, K. Uckus ir kiti buvusieji jo draugai, tas kartais pagalvodavo, kad čia gal būt, yra ir tiesos. Bet kas perskaitė paskutinį „Šviesos“ numerį, kur kun. Sugintas vėl kria Nalivaiką, jį teisina ir rašo, kad jis joku L. K. Bendruomenės pinigų nepasinaivinęs, esąs, švarniausias žmogus ir t. t., tai dabar galvoja — ar ištikrųjų čia visi namie?...

ORGANIZUOJAMAS NAUJAS „FRONTAS“.

Netaip senai subyrėjęs į šipulius garsus „opozicijos“ frontas, kurio vyriausias štabas buvo klebonijoj, dabar, kaip praneša „Šviesas“, iš naujo organizuojamas. Naujas frontas pavadintas „mūlo burbulu“ (taip jį pavadino „Šviesas“ — Bizūnas) į naują frontą ieina tik „dukaunos“ ir „anatlivos“ asanos. Uckus, kaip raudonasis ir dar buvusio fronto išdavikas į šią naują kompaniją nebusinis priimtas. Naujaj fronta sudarant, esą, būstą daugiuram atsižvelgiama į kokybę ne į kiekybę. Naujam frontui vadovaus tik vienas „eventabiltyvas“ vadas, kuriam iki žemės nusilenkė ir ranką pabučiavo visi mažieji buvusio fronto vadukai. Dabar fronto štabas busias perkeltas iš klebonijos į špitolę. Fronto organizatoriai, kaip ir vokiečių nacionalai, šaukia: pasitikkime „fureriui“ kad ir kažinkas atsitiktų.

Atrodo, kad ir šiuo kartu „fureriui“ troks nusivilti, nes nuo toliau, tuo daugiau bobesiu perka lietsargius ir rengiasi jais atakuoti „fureri“! Ar tik neteks jam nešti kailio iš Brazilijos. Bizūnas.

NORMALUS REIŠKINYS

„Šviesas“ rašo, kad jei lietus lyja į naujai pastatytą bažnyčią, tai nesa-

ko stebėtis, nes tai esąs visai normalus reiškinys. Aš gi galvoju taip: jei bažnyčia būtų be stovo, tai būtų normalus gamtos apsirėškimas, bet kai bažnyčia su stovu ir į ją lija, tai čia yra jau nebe normalus reiškinys, arba stebuklas!

Bizūnas.

AR JAU IŠAIŠKINO?...

Netaip senai kun. Sugintas vaikėdijoje pas žuonos su bažnyčios statybos aukų knyga, kurioje yra surašytos visos mok. Nalivaikos surinktos Lietuvoje aukos, pasakodamas, kad jis įtaręs mok. Nalivaiką dar vienoj malversacijoje. „Pienocentro“ ir „Drobės“ firmos knygoje išrašė po 5 litus, bet esą spėjama, kad minėtos firmos negalėjusios taip mažai aukoti. Jos aukojusios, greičiausiai po 50 litų, tačiau Nalivaika nutrines zero ir iš 50 padaręs tik 5 litus. Knygoj esą net išskutimų žymiu. Anot kun. Suginto, mok. Nalivaika nuvogęs Bendruomenei 90 litų. Šį dalyką kunigas žadėjo iširti ir išaiškinti. Įdomu būtų žinoti ar dalykas jau išaiškintas ar dar tobeaiškintas. Po įvykusių „ngadų“ kun. Sugintas nutilo ir daugiuram apie tai nekaiša. Mea tikimės, kad jo laikraštis „Šviesas“ šį dalyką „nušvieš“.

„SIULOSI CHORVEDŽIAI“.

„Pastabu“ redakcija patyrė, kad Lietuvoj netikėtai sužinota, jog į Braziliją reikalingas naujas chorvedis. Kada šia žinia pasiekė chorvedžius, tai jie viens už kito pradėjo verttis ir šlytis, ypač, kad čia sąlygos „neapsako-

mai geros“: 1) choro repetitijas įvairiose S. Paulo miesto rajonuose lanko po du ar tris asmenis, o kartais ir nieks neateina, o chorvedis, kuris gauna „cerą“ atlyginimą turi kaip šmelis bėgioti; 2) choristai dažniausiai patys suskubo vienas radio skyles uždaryti; 3) istojusių naujų choristų senosios alknė mis užbado, kad ši po dviejų bandyčių neturi sprukti; 4) į viešą pasirodymą ateina ir tokie giedoriai, kurie prieš devesius metus buvo repeticioj, o ant drašos gerokai išsimetę kai užtraukie, tai iš salės visoki „bišai ir parazitai“ kuo greičiausiai sprunka lauk. Taip pav. šimet per vasario 16 brazilai vos suskubo vienas radio skyles uždaryti; 5) atskiri choristai dažnai naravijasi, giridi, jei Baltrus bus, tai Jurgis neis, o jei Barbė stovės prieky, tai Marė ne pikt neprasizina. Dėl tų „puikių sąlygų“ ir nestebėtina, kad chorvedžiai taip varžosi.

Tiesa, dabartinis chorvedis suka galvą, kaip sudaryti žmonišką chorą, o tuo tarpu buvęs choras (atsipraūn, jo likučiai ir dabar tebėra) giriiasi chorvedžiu pasisilyimais.

Priežodis sako, kad nevienas garsiai baubiantis karvė daug pieno duoda. Taip yra pas mus su kaikuriomis žuonėmis. Jau bevaik metalo laiko kai garsiai šaukiamas apie lietuviškas valandas ir pusvalandžius per radio, tuo tarpu užteko keliolikos minučių susikompromituoti per vasario 16 ir sugadinti visą reikala. Gerai dar kad du mūsų kolonijos solistai ir liesuviškos plokštelės pataisė brazilų opinią apie lietuvišką dainą.

(pabaiga 8 pusl.)

V. J. Paleckis.

Dabartinės Lietuvos spaudos apžvalga.

(Pabaiga)

Minėtoji skaitlinė 450.000 egzempliorių atrodo nepaprastai didelė. Tačiau reikia prisiminti, kad tai ne kasdieninių laikraščių tiražas, o bendras visų laikraščių, daugiausia savaitinių. Lietuviškiems dienraščiams kasdieninio tiražo tenka bendrai apie 50-60.000, du ir tris kart per savaitę išeinantiems — apie 30.000, o kitas tiražas tenka savaitraščiams ir kitiems leidiniams. Palyginę su Pabaltijo kaimynais latviai ir estai, matom, kad pas mus dienraštinių spauda silpnesnė, o savaitraštinė stipresnė. Pav. estų dienraštiai turi apie 120.000 egzempliorių kasdieninio tiražo, o latvių spauda net apie 230.000 egzempliorių kasdieninio tiražo. O jei pridėti jų savaitraščius ir kitus leidinius, tai savaitinis tiražas pas kaimynus išeina mižiniškas ir torime gerokai juos vytiš. Tam skirtingai pateisinti ir nurodomi į sunkiasias sąlygas, kurias teko perkylenti lietuvių tautai ir neturį spaudai, kol ji pastėkė dabartinės padėties.

Ne vien apie žymų tiražų palikimą tenka kalbėti. Padidėjo ir laikraščių dydis. Jis prieškariniai laikraščiai išėdavo vos 4 puslapių didumo, o savaitraščiai normaliai iki 8 puslapių, tai dabar 8, 10 net 16 puslapių laikraščiams jau paprastas reiškinys. Taip pat žymiai pakilo techniški ir redakciniai atžvilgiai.

Šiuo metu Kaune išeina šeši lietuviški dienraščiai (be to, 4 žydų, 2 rusų ir 1 lenkų). Stambiausias dienraštis tai tautininkų krypties dienraštis «Lietuvos Aidas», esąs tęsiniu 1917-18 m.m. Vilniuje ėjusio to pat pavadinimo laikraščio, atgimęs 1928 m. «Lietuvos Aido» vyriausioju redaktorium yra rašytojas V. Alantas — Jakševičienė. Kiti redaktoriai — S. Aleksandravičius, A. Gričius, V. Kemežys, redakcinių skyrių vedėjai — Dr. Cesevičius, A. Nezabitauškas, A. Dedele ir S. Povilavičius. Šis dienraštis turi žymų skaičių nuolatinių bendradarbių, o pripuolamai jame dažnai rašo eile žymių rašytojų publicisti ir visuomeninkų.

Seniausias dienraštis yra liudininkų krypties «Lietuvos Žinios», kurios pradėjo eiti 1909 m. po 2 ir 3 per savaitę, o nuo 1902 m. eina kasdien. «Lietuvos Žinių» vyriausiu redaktorium yra senoji darbuotoja «Lietuvių spaudos sėnelė» Felicina Bortkevičienė, jos pavauotoja — J. Kardelis ir redakcinių nariams — buv. Rusijos V. Dūmos narys M. Januškevičius ir jaunas rašytojas J. Šimkus.

Krikščioniškos krypties grupių organu yra dienraštis «Rytas», einąs nuo 1922 m., bet esąs tęsiniu prieškarinių artimos ideologijos laikraščių (vėlesnes «Vilties» ir pokarinės «Laisvės»). «Ryto» vyriausioju redaktorium yra buvęs ministeris pirmininkas Dr. L. Biestas, vice-redaktorius V. Rygertas ir A. Paukionis.

Iš trijų pačių jauniausių laikraščių visuomeniškai politinės reikšmės turi nepriklausomas dienraštis «Lietuvos Naujienos» redguoja J. Petrėnas-Tarulis ir J. Paleckis. Kiti abu dienraščiai «10 centų» (red. J. Narkevičius) ir «Naujos Žinios» (red. J. Veibra) — tįjingi informaciniai leidiniai.

Klaipėdoj išeina du lietuviški dienraščiai — «Lietuvos Keleivis», spausdinamas gotišku šriftu, redguojamas J. Pronskas, ir naujas dienraštis «Vakarais», kurio priešaky stovi buv. ministris pirmininkas inž. E. Galvanauškas ir rašytojas Irg. Jurgėnas — Šeinius.

Tenka pastebėti, kad kai kurie bandymai atpiginti laikraščius pamažu numuše bendrą laikraščių kainą. Ilgai laikėsi nejudama tradicijė dienraščių

kaina — 30 centų. Bet atsirado i laikraščių po 20 centų, paskui ir po 10 centų. O dabar «Lietuvos Aidas», kurs išeina dabar dviem laidom, savo rytinę laidą duoda už 5 centus, o vakarinę už 20 centų. Kiti laikraščiai kaštuoja 20 ir 10 centų, tik «Rytas» tebesilaiko konservatyviųju 30 centų. Ta kaina kova ir dienraščių atpiginimas kartu su dydžio ir kokybės pakėlimu, be abejo, duoda prie traužų didėjimo ir dabar tas procesas paėime įkarštį.

Kai del savaitraščių, tai pirmoj vietoj tiražo atžvilgiu stovi «Ukininkų Patarėjas», turįs artį 70.000 egz. tiražo. Tai didelis, kultūringas ir įvairūs laikraštis 12-16 puslapių dydžio. Jo redaktorai — agronomai J. Strazdas ir rašytojas A. Rimydis.

Toliau tiražo pėdomis seka krikščioniškos krypties savaitraštis «Mūsų Laikraštis», redguojamas rašytojo J. Grušo. Iš eilės eiles eina senasis, nuo 1905 m. einąs liudininkų «Lietuvos Ukininkas» (red. V. Oskinis), «Ukininkas», «Darbininkas» ir kt. Tai vis kaimo laikraščiai. Bet paskutiniaisiais metais išaugo ir specialiai miestų sekmadienio laikraščiai — «Sekmadienis» ir «Diena». Populusus ir piėniai išsiplėtė žaliu organas «Triunitas» (red. J. Kalnėnas ir V. Andriukaitis), turįs apie 20.000 egz. uražo. Tautininkų Sąjunga turi oficialų savaitraštį «Mūsų Kraštis» (red. Obolovėvičius). Vilniui Vaiduoti Sąjunga leidžia laikraštį «Mūsų Vilnius», kurio uždavinys skieisti Vilniaus vadavimo idėją (faktiškasis redaktorius V. Uzdavinys).

Lietuviškų «storijų» žurnalų priešaky senumo atžvilgiu — «Židynis», literatūros, mokslo, kultūros žurnalas, redguojamas prof. Šalkausko, krikščioniškos krypties. Pausėaus pobūdžio yra tautininkų leidžiamas ir prof. I. Tamošiėnio redguojamas «Vairas». Radikaliai kaikurtosios krypties tokiu pat žurnalu yra «Kultūra», kurią redguoja prof. P. Leonas ir K. Korsakas — Radzvilas. Toliau seka eilė mokslo žurnalu — «Kosmos», «Logos», «Teisė-Medicina» ir k. Karo mokslo žurnalu yra vyriausia stabo leidžiamas «Mūsų Žinynas». Be to, karlaus leidžiamas populusus žurnalas «Karys», o kari ninkams «Kardas».

Specialiai literatūros klausimams nagrinėti išeina dvisavaitinis žurnalas «Literatūros naujienos, kurių redakciją sudaro A. Rimydis, Liudas Gira ir K. Binkis. Žymių kultūros ir meno leidiniu yra savaitraštis «Naujoji Romuva», kurią redguoja J. Keliuotis. Iš universaliųjų iliustruotų žurnalu minėtini «Lauko žodis» ir «Iliustruotji Lietuva».

Sunku būtų apžvelkti visą eilę kitų leidinių, kurių turi įvairios sritys. Jaunimas turi tautininkų krypties «Jaunąją Kartą», krikščionių «Pavarį», liudininkų «Jaunimą», iš studentų laikraščių stambiausias ir periodiškai išėnas yra «Akademikas», mckiniaims leidžiamas krikščionių «Ateitis», tautininkų «Jaunoji Lietuva», liudininkų «Mokslėivis», iš moteriškų žurnalu minėtini «Moteris», «Naujoji Vaidlūtė». Be to, visa eilė «ekonominių leidinių (Tautos Ūkis», «Verstas»), pedagoginių — «Tautos Mokykla», «Lietuvos Mokykla», «Mokykla ir Gyvenimas», religinių «Tiesos Kelias», «Mistjos», «Šv. Pranciškaus Varpelis», «Žvaigždė» ir kt. Vaikams eina «Žiburėlis», «Šaltinėlis», «Žvaigždutė». Be to, eilė žemės ūkio leidiniu, įvairių profesijų laikraščių.

Dar tenka pažymėti, kad be Kauno ir Klaipėdos ir kiti Lietuvos miestai turi laikraščių. Šiauliuose išeina «Šiaulių Žinios», įdomus Mūsų momentas» ir «Gimtasis Kraštis», kurs skirtas kraštotyrai, redguojamas P.

Bugailiško ir Č. Liotiko. Marijampolėj eina prieškarinis «Saitinis» ir «Suvalkietis», Telšiuose «Zemaičių Prietelius» ir «Darbo Zemaitys», Ukmergėj — «Rytų Lietuva», Panevėžy — «Panevėžio Baisas», Zarasuos — «Zarasų Kraštis».

Iš Kaune einančių liko nepamnyti du pereinamo tipo laikraščiai tarp dienraščio ir savaitraščio. Tai — «Mūsų Rytojus», kurs dabar išeina 2 kartus į savaitę (red. K. Urbonavičius) ir Darbo Rūmų leidžiamas «Darbas», išėnas tris kartus į savaitę ir A. Bruzo redguojamas.

Či tik Lietuvos lietarių spaudos apžvalga. Bet lietuvių spauda dar plačiai išbujojusi Šiaurinėj Amerikoj. Yra jos taip pat Pietinėj Amerikoj (Brazilijoj, Argentinoj ir Urugvajuj), Kanadoj, Anglijoj ir Latvijoj. Be to, lietuvių spauda gyvuoja ir lenkų okupuotame Viltiaus krašte.

Apžvalga nebus pilna, jei nepaminėti apie su spauda ir informacija susijusias įstaigas. Pirmoj eilėj čia minėtina Lietuvos telegramų agentūra ELTA, aptarnaujanti Lietuvos spaudą užsienio telegramomis ir kitomis žiniomis, o taip pat duodanti telegramus apie Lietuvą užsieniui. Eltos direktorius dabar — Pranas Dailidė.

Prie Užsienių Reikalų ministerijos veikia Spaudos Biūras, kurio ilgametė vedėja yra Magdelena Arvietaitė. Tus biūras atlieka svarbų darbą informuodamas apie Lietuvą atvykstančius į Lietuvą užsienio žurnalistus, rašytojus ir kitus kultūros žmones, parūpindamas jiems įvairios informacinės medžiagos. Be to, Spaudos Biūras teikia informaciją apie Lietuvą užsienio spaudai, leidžia knyžas apie Lietuvą, ruošia užsienio Lietuvos meno parodas, organizuoja lietuviškų koncertus, Lietuvos skyrius tarptautinėse parodose ir k.

Užsienio lietuviams svarbi informacijos įstaiga yra «Talkos» spaudos biūras (TSB), įkurtas ir vedamas redaktorius A. Brudo. «Talkos» biūras informuoja užsieniū lietuvių spaudą apie Lietuvą smutinėdamas užsienio lietuvių laikraščiams pranešimus ir vaizdų matricas. — O sistematingu Lietu-

vos spaudos informavimu apie užsienio lietuvius rūpinasi Draugija Užsienio Lietuviams Rėmti (DULR).

Lietuvos spaudos darbuotojai yra susijungę į Lietuvos žurnalistų sąjungą, kurioj šiuo metu yra 135 nariai. Sąjungos pirmininku yra prof. Iz. Tamošiėnis. Žurnalistų sąjunga daro žygių žurnalistų materialinei būklei sustiprinti, rūpinasi pensijų fondo įkirimu. Pernai sąjunga pastatė Giruliuose, Klaipėdos krašte, erdvį vasarnami, kurs pavadintas a. a. Dr. Juozo Patrickio vardu.

Paskutiniųjų metų reiškiniai lietuvių spaudoj, spartus tiražų ir skaitymo augimas, duoda tvirtą viltį, kad netolimoj ateity ir kasdieninių laikraščių tiražas pasieks antikinamos aukštumos. Tam klūtį sudaro, be kitko, nebuvimas Lietuvos didelių miestų ir neuztekinai išvystytės pašto susisiekimas. Įvykdžius projektą dėl laikraščių pristatymo lėktuvais, kada tą pačią dieną laikraštis galės pasiekti visą Lietuvą, tos klūtys žymiai sumažės.

Taip pamažu lietuvių tauta, atgavusi nepriklausomo kultūrinio kiestėjimo laisvę, likviduoja sunkią praeities palikimo našą ir stato kryžių ant caro didžiūno pakyrų, kad Lietuvos negalima kita civilizacija, kaip tik rusų. Lietuvių spaudos augimas — vienas geriausių lietuvių kultūros augimo rodiklių.

RESTORANAS IR VALGYKLA.

Škanūs valgiai ir mandagus patarnavimas. Mėnesinis pensjonas.

Pietūs ir vakarienės už 15700 t'k pas

POVILĄ ROMANOVĄ

Rua Josė Paulino, 151, (Bom Retiro)

São Paulo.

„Parque das Nações & Parque Peruche“

Grynas oras, šulinio vanduo, elektros šviesa, geriausias autobusų linijos, kino atvirame ore, maudykle, pramogu klubai, lietuvių mokykla, 400 naujai pastatytu namu ir t. t.

Parque das Nações randasi 1.600 metru atstu nuo S. Andrė stoties, kur kas dienį eina 52 traukiniai. Žemės sklypai iš 300 kv. m. 4000 plytu, 400 prancūzišku dokalu, ku ir 20 čerpiu, mėnesiuiam išimokėjimui nuo 265000.

Parque Peruche randasi 800 metru atstu nuo S. Andrė stoties, kur kas dienį eina 52 traukiniai. Žemės sklypai iš 300 kv. m. 4000 plytu, 400 prancūzišku dokalu, ku ir 20 čerpiu, mėnesiuiam išimokėjimui nuo 375000.

INFORMACIJOS: Centralinė raštinė: Praça da Sē 9, 2 auktas, Tel. 2-4450 S. Paulo. S. Andrė: Avenida Queiroz Santos Nr. 34-A. pas p. Mario Freitas, ir pardud. sklypouse Av. Brasil, 9 pas J. Verbicka. Casa Verde pas Severino Tulli — pardudauoouse sklypouse ir Luiz Pontes — Praça do Centenario Nr. 3 (gale bondės lin. 55).

KUR EISIME ŠOKTI?

Atėku, kad ne kitur, kaip tik į LIETUVIŲ NAMŲ SALE, RUA BANDEIRANTES NR. 92, kur Sporto S-gos «Lithuania» Bom Retiro skyrius rengia linksmus

Šokiu VAKARUS

KIEKVIENĄ SEKMADIENĮ, NUO 7 IKI 12 VAL.

GRIEŽ «LITHUANIJOS» DŽAZ — BANDAS. Panelėms jeįjmas laisvas. Vyrams — su pakvietimais, kurie gaunami vietoje. Nežmūrė. kite šį sekmadienį atsilankyti į L. Namų sale, rua Bandeirantes, 92

Ūkininkai ir darbininkai

Nuosavybę Tamstos galite įsigyti lengviausiai, jei pasinaudosite mūsų Kredito Organizacijos Istaigos pagalba. Mes duodame Namų statybai ilgalaikias paskolas ne vien São Paulo mieste, bet ir kituose miestuose bei gerai vistančiose Kolonijose. Reikalaukite be jokių kompromisų mūsų Prospektų ir kredito planų.

Construtora do Lar Ltda. Praca da Sé, 50 3-o and. S. Paulo.
KALBAMOS VALANDOS NUO 8½ — 11.

Veltui.

Įsirypinu planą iš Prefeitūros namų statybai tam, kas pirks sklypą Vila Zelinaje. Dėl sąlygų kreiptis pas

KARLOS KORKIŠKO Av. Zelina
Nr. 33 Villa Zelina.

Pensionas, Valgykla, Pigus ir Geras Bufetas.

Tik Liet. Namuose, rua Bandeirantes, 92. Pirmos rūšies valgis, geras ir mandagus patarnavimas, pigiausias kainos. Atsilankykite nors kartą ir įsitikinsite. Taip pat priimami pensionistai labai geromis sąlygomis.

Aniulis — Liet. Namų šeimininkas.

„Lietuvio“ prenumerata papiginta!

1936 metams „Lietuvio“ į Lietuvą ir užsienį kainuoja tik 15 milreisu (6 litai), pusmečiui 8\$000 (3 litai). Į Pietų ir Šiaurės Ameriką: metams tik 12\$000, pusmečiui 6\$000. Pasiskubinkit užsąyti „Lietuvio“ savo giminėms bei draugams į Lietuvą, Argentiną, Šiaurės Ameriką ir kitur. Suteiksit jiems didelį džiaugsmą!

„Lietuvio“ adresas:

Caixa postal 1764 S. Paulo — Brazilija.

Vokiečių fotografijų įstaiga

„BERNARDO“

Įsteigta 1890 metais

Atlieka įvairius darbus fotografijų srity. Specialybė padidinti, o taip pat su dažais.

Darbas greitas, sąžiningas ir pigus. Vyksta į namus fotografijų reikalais. Daro iš fotografijų naujas.

ARTHUR SCHMIDT

Rua São Caetano, 111 (senas n.103)
Tel. 4-5576 São Paulo.

DANTISTAS

JOSE LEVKOVITS

Rua Silva Pinto, 264 sobr. São Paulo
Tel. 5-4954

Diplomuotas Europoje ir S. Pauly, su daugelio metų praktika. — Blombuoja dantis už 10\$000 su parcelena, arba sidaru. — Darbas garantuotas. Traukia dantis be skausmo už 5\$000. Atidaryta dieną ir naktį. —

„LIETUVIS“

gaunamas šiose vietose:

- 1) Luz stoties kioske,
- 2) José Paulino vaistinėj,
- 3) Prie pašto laiptų ir kampo,
- 4) Mokoį, kampas Av. P. de Barros kioske.
- 5) Menkaičio krautuvėj S. Annoj.
- 6) Citavičiaus krautuvėje V. Zeli noje.
- 7) Kirilausko krautuvėj, Vila Anastacioj, pas atskirus platintojus visuose miesto rajonuose ir „Lietuvio“, Redakcijojej visomis dienomis.

ADVOKATAS

DR. A. F. CESARINO JUNIOR

Teikia įvairius juridinius patarimus lietuviams veltui. Taip pat veda visokias bylas teismo įstaigose. Lietuviai, turėdami kokių nors reikalų su teismo ar kitomis įstaigomis, ar norėdami gauti nemokamai juridinių patarimų kreipkitės pas advokatą Dr. Cesarino Junior.

Praca da Sé, 83 1° andar

Tel. 2-3885

Už apmokamus skelbimus Redakcija neatsako.

Dr. B. K. Chipiakoff

(Maskvos universiteto 1914 m. laidos.)

Rua Ypiranga 15. ap. 4. (kertė rua Santa Ephenia) Tel. 4-0316

Ligonius priima: nuo 4 iki 9 val. vak., šeštadieniais nuo 3 iki 8 v. v. Sekmadieniais nuo 10 iki 1 val. Venerinių, vidurinių ir psichinių ligų Laboratorija: tyrimas šlapumo, kraujo, mikrobu ir t. t...

Dr. Adolpho Taubkin

ADVOKATAS

(Diplomuotas S. Paulo fakulteto)

Civilinės ir prekybinės bylos, kontraktai, (ipotekos, žemės pirkimas ir pardavimas ir t. t.) skolų išreikalavimai ir visi kiti juridiniai reikalai.

Raštinė: Rua Direita Nr. 2, 2-as aukštas, salė 5. Telef. 2-1629.
Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 3 iki 5 val. vak.

Kalba lietuviškai.

Daktaras

A. JAZARA-SNEGE

(Maskvos gydytojas nuo 1914 m.) Vidaus ligos, chirurgija, venerijos ir moterų ligos.

Priėmimas nuo 9 — 12 v. ryt. ir 3 — 7 v. v.

Ladeira Porto Geral 12 sobr.

(kampas Boa Vista ir 25 de Março)

2 andar, salas 4 e 5 Gyv. butas ten pat 5 aukšte.
Tel. buto 2-5068.

Gydytojas Dr. F. Romeiro

RUA LIBERÓ BADARÓ Nr. 41, 2 andar.

Įkštų, vidurių, veneros ir moterų ligų specialistas su ilgąmetę praktika Brazilijoje ir užsieniuose. Gerai įrengtas kabinetas. Dr. F. Romeiro pasiūlė pasitarnauti Brazilijos lietuvių kolonijai. Lietuviams daro nepaprastai didelę nuolaidą už apžiūrėjimą ir gydymą. Neturtingiems lietuviams veltui. Norint pasinaudoti apžiūrėjimu ir gydymu veltui, reikalinga gauti raštelį pas Liet. S-gos Brazilijoje reikalų vedėją, rua Bandeirantes, 92.

Laivakortės į Lietuvą ir iš Lietuvos pigiausiomis kainomis

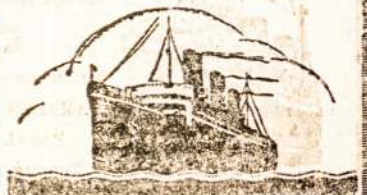
Laivų išėjimas į Europą
Astrida 15. 4. 36.
Jos. Charlotte 15. 5. 36.
Astrida 15. 6. 36.

Kainos pigios.

CASA BANCARIA J. FRIZZO E CIA [kurta 1900 m.

Rua Mauá 207, kampas rua Conceição, prie pat Luz stoties.

Istaigos darbo teisingumas garantuotas 100:000\$000, kurie padėti valstybės banke. Kalbame lietuviškai [tsaiga atdara kasdien nuo 8 val. ryto ligi 6 val. vakaro, sekmadieniais tik ligi 12 val.

PASAULY

Italijoj pasirašyta italų—vengrų—
austrių sutartis.

Šiomis dienomis Italijoj pasirašyta draugišumo sutartis tarp Italijos, Austrijos ir Vengrijos. Sutartis apima tris sritis: konsuliarinę, ekonominę ir politinę. Derybos tarp minėtų valstybių pasibaigė sėkmingai. Austrijos delegacija jau išvyko į Vieną.

Italai ir toliau atakuoja akisini-
čius.

Paskutinėmis žinomis italai ir toliau smarkiai atakuoja visuose frontuose abisiniečius. Paskutiniu metu aktyviai pradėjo veikti italų vaivai, nuo kurios abisiniečiai neturi priemonių apsiginti. Nors italai per daug nepažengė, tačiau paskutiniuose mėnesiuose abisiniečių gana daug žuvo ir dar daugiau liko sužeistų. Kaip praneša Europos spauda, nežinant į didelį abisiniečių atakumą ir posirįžimą ginti savo tėvynę jų jėgos silpnėja.

Prasidėsiančios naujos derybos tarp
Prancūzijos ir Vokietijos.

Naujausios žinios praneša, kad greitu laiku bus pradėtos naujos derybos tarp Prancūzijos ir Vokietijos, per kurias bus stengiamasi sureguliuoti minėtų valstybių įtemptus santykius. Spėjama, kad Vokietija sutiks pasirašyti naują nepuolimo sutartį su Prancūzija, tačiau savo kartuomenę iš Retno srities vargiai ar sutiks atiaukti. Spauda pažymi, kad paskutiniu metu Europos padangėje lyg vėl pradėta blaivėti.

Vokietijos kaimyninių valstybių
konferencija.

Paryžiaus dienraštis «L Oeuvre» skelbia, kad iš tikrų šaltinių sužinojęs, būk Lenkija artimiausiu laiku šauksianči Vokietijos kaimyninių valstybių konferenciją svarbiems politiniams klausimams apsvarstyti.

Konferencijoj dalyvauti bus kviečiamos šios valstybės: Italija ir Anglija — Lokarno sutarties garantuotojos, ir, Vokietijos kaimynės — Belgija, Prancūzija, Olandija, Šveicarija, Lietuva, Lenkija ir Vengrija. Kiek ši žinia turi pagrindo, tuo tarpu dar nežinau.

Didelis gaisras Bukareste.

Romunijos sostinėje Bukareste kilo milžiniškas gaisras, kuris sunaikino daug namų. Gaisras labai smarkiai išsiplėtė ir sukėlė mieste tikrą paniką. Tik po kelių valandų intensyvaus darbo ugnegiesiai gaisrą likvidavo. Žmonių aukų nėra, tačiau materialiai nuostoliai siekia kelių milijonų.

Pan-Amerikos taikos konferencija

Iš Vašingtono pranešama, kad Brazilijos ir Argentinos Ambasadoriai Amerikoje turėjo ilgoką pasitarimą su Welisu, Amerikos Jungtinių Valstybių sekretorium Latinų Amerikai, dėl Pan-Amerikos taikos konferencijos, kuri nuolatina sušaukti Buenos Aires mieste.

Ispanijoj padėtis nerami.

Visoje Ispanijoje vis kyla nauji neramumai ir politinio pobūdžio brudėjimai. Kairieji užėmė valdžią stengėsi padaryti vadaus politikojė kaukurio reformų, kas sukėlė didelį pasipriešinimą iš opozicijos partijų. Nors vyriausybė imasi visų galimų priemonių padėčiai sutvarkyti, tačiau tas jau sunkiai vyksta. Įvairiose Ispanijos vietose kasdien įvyksta net kruvinių susirėmimų.

Hitlerininkų agentai pasauly.

«L' Europe Nouvelle» praneša, kad visam pasauly vokiečių naciai užlaiko virš 1500 savo agentų, kurie varo nacional-socialistinė propagandą. Naciai

savo gudrius ir apmokytus agentus laiką visose didesnėse pasaulio valstybėse.
Abisinijos protestai.

Abisinijos vyriausybė išsiuntinėjo protesto notas viso pasaulio Kaudonojo Kryžiaus įstaiigoms, kuriose griežtai protestuoja prieš italų barbariškas priemones kovoja su abisiniečiais. Protesto notos prieš italų išsiuntinėtus Tautų Sąjungai ir kairiurams Europos valstybėms, tačiau į šiuos abisiniečių protestus prieš italus nedaug kas kreipia dėmesio.

Redakcijoj yra laiskai:

J. Apanavičiui, J. Auguliu, K. Bacevičiui, J. Bukauskui, K. Bulaukai, M. Balnienei, C. Bevidienei, V. Girčiui, St. Grigaičiui, A. Jaknevičiui, St. Puziui, O. Pleckaitytei, A. Pisarevičienai, M. Rakauskui, P. Šikiui, S. Stasiulaičiui, A. Vrubliauskui, S. Valavičienei, «Vities» žurnalui, J. Vilčiui, J. Žilins kui.

PASTABA: Laiškų žemėjai neturintieji išsipirkę pašto dėžutės — moka už laiška 200 reisų.

Administracija.

FABRICA DE MANTEIGA «PETER»

Šviežtas sviestas, gaminamas kasdien. Rukštus pienas, gretinė, varškė, sūris, įvairių rūšių dešros ir visoki kiti specialūs maisto dalykai.

Rua da Moóca, 453-A Tel.9-2757
São Paulo.

NOSSO PÃO

1936 Velykos 1936

Rekomenduojame lietuviu kolonijai geriau siai įrengta, moderniška ir gerai sutvarkyta kepykla bei cukraini, kuri kepta įvairiausius pyragaičius ir tortus. Vienos specialybės šiu rūšis: Do Bosh Tortas, Mohl — Kuchen, Apfel — Strudel, Nuss — Beigel ir t. t.

Užsakymai šiose vietose:

Largo do Aruoche, 51-B Tel. 4-3238; Rua Corolacão, 77 Tel. 4-2430; Av. S. João, 10 Tel. 2-2523; P-ça Marechal Deodoro, 56 Tel. 5-4229.

PRANEŠIMAS.

Siuo pranešama, kad ankėčiau skelbtas kolonijos choro steigimas susirinkimas, dėl susidėjusių tam tikrų aplinkybių, atidėtas vėlesniam laikui. Ši sekmadieni Dariaus — Girėno vardo salėje jokio susirinkimo nebus.

(tęsinys iš 5 pusl.)

PASTABOS

Kiek teko patirti, naujam chorvedžiui algą mokės dvi iki ašų į skolas liudusios „organizacijos“ po 30 dienų ir kairiurais mėnesiais po 31 d. į mėnesį.

«UGADOS».

Šventam raite pusakya: «Mylėk savo artimą, kaip pats save». Gaila, kad kun. Sugintas šiuos žodžius buvo laikinai pamiršęs ir mok. Nalivaiką visur vadino vsgim, žulku, apxaviku ir parapijos stambių pinigų išieškotoju. Su įvairiais skundais ir raistais begėjo į konsulatą, policiją ir t. t. Bet galų gale atsiminė, kad sugrįžus Nalivaikai visoki baliai, važinėjimai į Santos, bendros maudyklės ir kiti dalykai negaljo apsieiti veltut. Taigi susiprato, padarė viens kitam ranką ir padarė «ugados». Praviplūptus parapijos pinigų aišku, vėl sudės «brangūs ir mieli parapijonys». Ne veltuti kas sekmadienį šaukiama «aukoti bažnyčiai». Lai gyvuoja «ugados».

BRAZILIJOS NAU- JIENOS.

Bergeresą sly mus komunistų veikėjas.

Rio de Janeiro policija susekė dar nemaža žinių apie suimtajį komunistų veikėją Bergerį ir jo žmoną. Paaiškėjo, kad Bergeris gimęs Rytų Prūsijoje ir nuo 1921 metų Vokietijoje pasifymėjas kaip garsus komunistų veikėjas ir agitatorius. Atsikaustęs į Braziliją Bergeris palaikęs nuolatinius ryšius su Maskvos Komiternu ir Montevideo komunistų veikėjais — Sovietų atstovybės personalu. Bergeriui grėšia sunki bausmė.

Konstitucionalistų persvara.

Šiuo metu S. Paulo mieste ir interiore eina balsų tikrinimas. Iš jau paskeibtu rinkimų rezultatų aiškėja, kad daugiausia balsų gavo konstitucionalistų partija. Antroj vietoj stovi respublikonų (perepistai) part.

Kiek sulmta ekstrimistų.

Policijos oficialiu pranešimu, nuo paretu metų lapkričio 25 dienos ligi š. m. kovo 25 dienos Rio de Janeiro policija suėmė 901 civilinį asmenį ir 2146 kariškius, iš kurių 66 aukėtesniusius karininkus, 196 žemesniojo laipsnio karininkus ir kariškius bei 1884 kareivius.

Visi suimtieji kareiviai paleisti į laisvę. Taip pat paleista dalis karininkų ir 556 civiliai. Kiti suimtieji tardo mi ir jie bus teisiami.

Rio de Janeiro suspenduoti du
laikraščiai.

Iš Rio de Janeiro pranešama, kad policijos įsakymu suspenduoti du vietos dienraščiai «O Radical» ir «Jornal da Manha», kurie esą varę akciją prieš dabartinę vyriausybės politiką.

Svarbus Ministerių Kabineto posėdis.

Iš Rio de Janeiro pranešama, kad kovo 27 diena, 2 val. p. p. įvyksta svarbus ministerių kabineto posėdis, kuriame pirmininkaus pats Respublikos Prezidentas p. Getulio Vargas. Posėdyje bus svarstomas kovos su ekstremizmu ir komunistu klausimas ir kiti svarbūs valstybės saugumo klausimai.

Stropiai vedamas tardymas.

Visoje Brazilijoje pradėta griežta kova prieš komunizmą. Sulmtieji komunistų vadai, kurie praitų metų lapkričio mėnesį kėsinosi padaryti perversmą ir įvesti Brazilijoj komunistinę diktatūrą, dabar stropiai tardomi ir greitai bus teisiami. Daugelis svetimašalių komunistų jau ištremta iš Brazilijos teritorijos. Kiti sėdi kalėjimuose ir laukia teismo. Brazilijos vyriausybė pasiryžusi imtis visų galimų priemonių su ekstremistais ir agitatoriais, kurie kriauna valstybę ir kirina višiuomenę.

5 milijonai milreisų geležinkelio pagerinimui.

Vyriausybė paskirė 5.360.000 milreisų Noroeste geležinkelio linijoj sutvarkymui ir pagerinimui. Nemažai pinigų šiais metais yra paskirta ir įvairiems keliams taisyti bei gerinti.

ALLO, ALLO, ALLO!
JAUNIME!

Sporto S-gos «Lithuania» Mokos skyr. š. m. kovo 1, 8, 15, 22 ir 29 d. sekmadieniais rengia tinksmus

šokių VAKARUS

Dariaus — Girėno v. salėje, rua Lithuania Nr. 13.

Pradžia 7 val. vak. Pabaiga 12 val. nakt. Nepraleiskite progos gražiai pasilinksminėti.

„BRASILTUR“

Agencia Brasileira de Turismo Ltda.
Praça Ramos de Azavedo. 18—1 sblja
stūlo geriausiomis sąlygomis
šamados ir laivakortes

Bet kurio laivu ir bile kurios kompanijos

šAMADOS IŠ POLICIJOS į žemės ūkius.

PASAI. Išsimokėjimo sąlygomis

Teisingas ir greitas patarnavimas.

